

Către: Ministerul Finanțelor

Nr. 43/20-AP din 21.08.2020

Ref.: Solicitarea MF nr. 04-06/620 din 31.07.2020 cu privire la propunerile de modificare al unor acte legislative

Stimați Domni, Stimate Doamne,

Asociația Businessului European (EBA Moldova) Vă adresează cele mai înalte considerațiuni și urmare examinării demersului 04-06/620 din 31.07.2020 cu privire la propunerile de modificare al unor acte legislative, comunică următoarele.

Ținem să menționăm că inițiativa de a stimula plățile prin virament față de cele în numerar este binevenită și va stimula în continuare utilizarea instrumentelor de plată prin virament și electronice, în special în condițiile crizei actuale provocate de pandemie. Totodată, urmare examinării amendamentelor propuse subliniem că unele din acestea urmează a fi revizuite pentru a nu distorsiona climatul antreprenorial și a nu impune costuri adiționale pentru gestionarea afacerilor în Republica Moldova. În acest sens, atenționăm că limitele admise ale plăților propuse nu țin cont de specificul activității de întreprinzător, egalând obligațiile întreprinderilor micro și mici cu cele ale întreprinderilor medii și mari, or condițiile de activitate fiind diferite.

Astfel, prezentăm în anexă propunerile EBA la proiectul de modificare al unor acte legislative și atenționăm asupra necesității privind stipularea noțiunii de „plăți în virament” în actul normativ primar și corelarea propunerilor de modificare ce țin de „Prestatorii de servicii de plată” prin prisma prevederilor art. 5 din *Legea nr. 114/2012 cu privire la serviciile de plată și moneda electronică*.

Cu privire la modificarea art. 6 din *Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi*, care ține de plafonarea sumelor pentru efectuarea/încasarea plăților în numerar pentru bunuri sau servicii comercializate, ținem să menționăm următoarele impedimente și riscuri:

- Pentru mediul privat plafonarea plăților efectuate în numerar la 1 000 MDL/per tranzacție și 10 000 MDL pe zi considerăm a fi restrictivă, creând impedimente în buna funcționare a mai multor întreprinderi (în special mici și mijlocii, care nu au posibilitatea de a investi surse bănești și a face transferuri în avans). Sistemul bancar nu este pregătit, având comisioane destul de mari, iar în cazul unor transferuri interbancare, durata poate ajunge la 1-3 zile. Cadrul legal în vigoare nu oferă alternativă, prin posibilitatea de încasare de către instituțiile financiare a sumelor în numerar de la persoane juridice în beneficiul altor persoane juridice (ex. foi de vărsământ);
- Obligația de încasare a plăților în numerar - în limita a 10 000 MDL /per tranzacție pentru bunurile sau serviciile comercializate nu va fi posibilă de aplicat pentru persoane juridice, deoarece pentru acestea deja este stabilit plafonul de 1 000 MDL/ per tranzacție la efectuarea plăților în numerar;
- Luând în considerare că plata salariilor pe card nu este acoperită de întreg teritoriul al țării/toate companiile, salariații care primesc salariul în numerar nu vor avea posibilitatea să beneficieze de acest salariu în numerar în cazul unor achiziții ce depășesc 10 000 MDL/per tranzacție;
- În cazul aplicării plafoanelor în numerar prevăzute de acest proiect, majoritatea întreprinderilor mici și persoanelor fizice se vor orienta către procurarea bunurilor de la piață, iar ca urmare se vor crea premise pentru dezvoltarea pieței tenebre;
- Neconcordanță cu prevederile art. 10, alin. (5) care stabilește limita acestui plafon la 10 000 MDL/lunar.

În ceea ce ține de amendamentele propuse la art. 7 a Legii nr. 845/1992, ținem să menționăm despre deficiența în aplicarea prevederii propuse pentru salariați care (spre exemplu) din motive religioase nu doresc să perfecteze documentele de identitate și respectiv să-și perfecteze carduri bancare sau să deschidă conturi

În bănci. Totodată, va fi dificilă punerea în aplicare a prevederii date pentru întreprinderi care au salariați temporari, în baza contractelor de prestări servicii sau practicanți pentru care perfectarea cardurilor bancare este inoportună datorită relațiilor de muncă temporare. În aceeași ordine de idei, subliniem că pentru întreprinderi cu sediile în municipii/orașe și rețea extinsă în localități rurale, care au salariați din aceste localități, efectuarea transferului plăților salariale pe card va crea impedimente salariaților în gestionarea acestor sume, din cauza accesului limitat la agenții/sucursale/bancomate în localitatea respectivă. Pentru a stimula achitarea salariilor prin transfer, considerăm oportun să fie prevăzute situații de excepție, când plata în numerar va fi permisă în anumite situații, cum ar fi blocarea contului bancar, situații imprevizibile, legate de sistemul bancar, tehnice sau de alt gen, întru evitarea riscului privind neonorarea obligației de plată la timp a salariilor.

Adițional, menționăm că propunerea privind diminuarea plafonului plăților de la 100 mii la 10 mii MDL la art. 10, alin. (5), pentru întreprinderi mari, care au sedii și activități operaționale în mai multe raioane ale Republicii acest plafon lunar de 10 mii este mai mult decât simbolic și ar prejudicia activitatea operatorilor pe arii geografice extinse, limitându-le posibilitățile de optimizare a proceselor lor operaționale. Totodată, alin. (5) prevede excepția de la aplicarea sancțiunilor față de cei care efectuează plăți peste plafonul admis, dacă este vorba de decontări cu cetățenii, gospodăriile țărănești (de fermier), titularii de patente de întreprinzător și cu bugetul public național, la efectuarea decontărilor de către persoanele indicate cu bugetul public național, cu întreprinderile și organizațiile, precum și la efectuarea decontărilor de către întreprinderile și organizațiile ale căror drepturi la acest capitol se reglementează în Legea nr.62/2008 privind reglementarea valutară, în actele normative ale Băncii Naționale a Moldovei. Însă nu exista aceeași măsură „oglină” și în cazul celor care încasează plăți peste plafonul admis, păstrând astfel echitatea de aplicare a raționamentului normativ al excepției.

În ceea ce ține de completarea art. 10 cu alin. (9), menționăm că pentru întreprinderi mari, care activează pe arii geografice extinse, urmărirea fracționării plăților de către un agent economic concret este un proces costisitor și ineficient pentru beneficiarul plății. Considerăm că impunerea beneficiarului plății a unor obligații adiționale și sancționarea pentru faptele și operațiunile desfășurate de clienții acestora, nu va stimula activitatea antreprenorială dar din contra va crea costuri înalte pentru business.

Anexă: 7 file.

Cu deosebit respect,

Mariana RUFA,
Director Executiv
Asociația Businessului European

Propunerile EBA Moldova la proiectul de modificare a unor acte legislative

Referințe (articol/lege)	Comentarii	Propuneri
Art.6 Legea 845/1992	<p>Prevederile proiectului care reglementează plafoanele monetare sunt confuze, unde efectuarea plății se plafonează la 1000 lei per tranzacție, iar încasarea la 10 000 lei per tranzacție</p> <p>i. <i>să efectueze plăți în numerar în sumă ce nu depășește o mie de lei pentru fiecare tranzacție, dar nu mai mult de 10 000 lei zilnic;</i></p> <p>ii. <i>să încaseze plăți în numerar în limita a 10 000 de lei pentru fiecare tranzacție pentru bunurile sau serviciile comercializate;</i></p> <p>iii. <i>- să încaseze plăți în volum nelimitat în cazul utilizării instrumentelor de plată definite conform Legii 114/2012..</i></p>	<p>i. Propunem excluderea plafonului de 1000 de lei per tranzacție <u>la efectuarea plății</u> dacă deja este stabilit un plafon zilnic de 10 000 lei.</p> <p>ii. Propunem excluderea plafonării stabilite la încasarea plăților în numerar. Astfel, e necesar a se lua în considerație faptul că dacă "creditorul" este o întreprindere care prestează servicii la populație, cum ar fi furnizorii de telefonie mobilă, încasarea plăților are loc prin suplینirea contului/numărului de telefon (nu se achită factura) în mare parte prin bănci și terminale de plată. În realitate, în momentul încasării plății, persoana/terminalul care încasează plata nu poate determina faptul dacă se suplinesește contul unui număr ce aparține unei persoane fizice sau juridice. Totodată, apare întrebarea cine se consideră ca face "încasarea"?</p> <p>iii. Norma respectivă poate avea interpretarea precum că încasarea de la persoanele juridice nu este supusă cărorva limitări dacă este realizată prin terminale. A se exclude, fiindcă este ambiguă și urmărirea faptului dacă plătitorul este persoană juridică sau fizică nu este posibilă când prestarea serviciului are la un număr foarte mare de persoane.</p>
Art. 7 Legea 845/1992	<p>i. Propunerea privind substituirea sintagmei "în instituțiile financiare" cu sintagma "la prestatorii de servicii de plată" este inoportună, luând în considerare categoriile de prestatori de servicii de plată prevăzute în art. 5 al Legii 114/2012.</p> <p>Proiectul prevede completarea sintagmei "să păstreze mijloace bănești (...) Băncii Naționale a Moldovei" cu sintagma "să achite salariile persoanelor angajate exclusiv prin virament, în cazul în care întreprinderea are cel puțin 10 angajați, iar sediul acesteia este înregistrat într-un oraș sau municipiu, cu respectarea cerințelor legislației în domeniu". Obligația de achitare a salariului prin virament</p>	<p>i. Propunem excluderea acestei prevederi.</p> <p>ii. Propunem după sintagma "să achite salariile persoanelor angajate" să fie inclusă sintagma "în baza contractelor individuale de munca pe perioadă nedeterminată", iar după sintagma "(...) oraș sau municipiu" includerea sintagmei "și nu dispune subdiviziuni în localitățile rurale".</p> <p>iii. Pentru a se asigura respectarea regulilor de redacție din punctul de vedere a tehnicii legislative considerăm ca aceleași reglementări trebuie să fie expuse uniform, utilizând aceleași sintagme. Propunem substituirea sintagmei "cel puțin" cu sintagma "mai mult de".</p>

	<p>considerăm oportună doar pentru angajații prin contract de munca pe perioada nedeterminată și pentru companiile care nu au subdiviziuni în localitățile rurale. Deschiderea de carduri bancare pentru angajații pe o perioada determinată, prin contracte civile, ucenici, zilieri, etc. ar trebui să rămână la discreția angajatorului. Cât privește sediul companiei, o mulțime de companii, de exemplu din agricultură, au sediile în orașe, dar angajați și subdiviziuni în localități rurale, în care lipsesc bancomatele (angajații fiind nevoiți să se deplaseze în alte localități pentru extragerea de numerar) sau este doar un bancomat de la o singură bancă, ori din câte cunoaștem la retragerea numerarului de pe un card de la altă bancă se percepe un comision destul de mare. Aici trebuie să ținem cont și de faptul că unitățile comerciale și de prestări servicii din localitățile rurale în marea lor majoritate nu dispun de instrumente de plată cu carduri bancare.</p> <p><i>ii.</i> Proiectul stabilește obligativitatea achitării salariilor prin transfer în cazul în care întreprinderea are "cel puțin" 10 angajați, iar proiectul de modificare a Codului Muncii prevede "mai mult" de 10 angajați.</p>	
<p>Art. 7¹ (1) Legea 845/1992</p>	<p>Proiectul prevede obligativitatea agentului economic de asigura posibilitatea de achitare a plăților cu utilizarea cel puțin a unui din instrumentele de plată definite conform Legii nr.114/2012, emise și/sau acceptate de către prestatorii de servicii de plată.</p>	<p>Propunem completarea alin. 1 cu următoarea excepție: <i>"Prevederile prezentului aliniat nu se aplică față de agenții economici care au efectuat vânzări din comerțul cu ridicata și/sau cu amănuntul și/sau din prestarea de servicii, în cazul în care:</i> <i>- achitarea plăților a fost efectuată în totalitate prin virament (exclusiv fără numerar);</i> <i>- activitățile menționate se desfășoară în sate (comune), cu excepția celor aflate în componența municipiilor."</i></p>
<p>Art. 10 (5) Legea 845/1992</p>	<p><i>i.</i> Plățile în numerar ce depășesc plafonul de 10 000 lei lunar maxim se sancționează.</p>	<p><i>i.</i> Propunem revizuirea modalității de stabilire a plafoanelor și să fie doar unul – lunar de 50000 lei prin reducerea acestuia cu 50% pentru a asigura predictibilitatea comportamentului în afaceri. În orice caz, la stabilirea unor plafoane ar trebui să fie o</p>

	<p>ii. Sancțiunile menționate nu se aplică la efectuarea "decontărilor" cu (...).</p> <p>iii. Termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului, nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia. Numerarul neutilizat trebuie să fie restituit în casa întreprinderii cel târziu în 5 zile de la expirarea termenului de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului.</p> <p>Un aspect important este imposibilitatea prezentării raportului de utilizare a numerarului în termen de 30 de zile din data primirii, în cazul în care acesta este eliberat pentru deplasare/detașare, iar perioada deplasării depășește 30 de zile. HG nr.10/2012 prevede termen de prezentare a raportului 5 zile din data revenirii din deplasare, respectiv acest termen ar putea fi utilizat și în Legea 845/1992.</p>	<p>analiză de impact a reglementării, fiindcă e vorba de reglementarea afacerilor.</p> <p>ii. Proiectul prevede operațiunile de "efectuare" și "încasare" a plății, iar în punctul 5, la excepții, apare noțiunea de "decontare". Propunem utilizarea aceleiași noțiuni în tot textul proiectului pentru a se evita înțelegerea și aplicarea ambiguă a textului legii.</p> <p>iii. Propunem completarea sintagmei „Termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului, nu va depăși 30 de zile calendaristice de la data primirii acestuia” cu sintagma „cu excepția numerarului eliberat pentru deplasări/detașări de serviciu pentru care termenul de prezentare a raportului referitor la utilizarea numerarului nu va depăși 5 zile lucrătoare din data revenirii persoanei din deplasare”.</p>
Art. 10 (5 ¹) Legea 845/1992	Controlul nerespectării legii se efectuează de SFS în conformitate cu actele normative emise de Guvernul RM	Activitatea de control nu poate fi reglementat prin acte normative secundare în contextul în care această activitate este deja reglementată de Codul Fiscal și Legea privind reglementarea controlului de stat asupra activității de întreprinzător. Astfel, luând în considerare că în conformitate cu art. 6 din Legea 100/2017 în categoria de acte normativă se încadrează legile și hotărârile Parlamentului, propunem excluderea sintagmei "emise de Guvernul RM".
Art. 10 (9) Legea 845/1992	Încasarea plăților în numerar care depășesc plafonul de 10 000 de lei pentru fiecare tranzacție se sancționează conform prevederilor legislației în vigoare;	Propunem excluderea acestei prevederi fiindcă este imposibil a fi implementată în practică de furnizorii/creditorii mari care primesc plăți prin intermediul băncilor/terminalelor de plată pentru servicii fără emiterea facturilor, cum ar fi suplینirea contului la numărul de telefon pentru serviciile cu plată în avans.
Art. 10 (10) Legea 845/1992	Fracționarea sumei de încasat în mai multe tranșe, pentru a evita plafonul de încasare de 10 000 de lei se sancționează conform prevederilor legislației în vigoare;	Propunem excluderea din aceleași raționamente expuse mai sus. Astfel, dacă persoana care efectuează plata în numerar la ghișeuul băncii sau prin utilizarea unui instrument de plată, nu declară că este persoană juridică și că achită o factură, sistemul automatizat al furnizorului de telefonie mobilă nu are cum recunoaște acest

		fapt, fiindcă primește banii pe canalele deschise cu băncile și cu prestatorii de servicii de plată. Sistemele automatizate de deservire a clienților sunt setate pentru a acoperi datoriile mai întâi, inclusiv prin fracționarea plății care a efectuat-o persoana.
Art. 141, alin. (2) din Codul Muncii	Proiectul prevede obligativitatea achitării salariului angajaților în numerar sau prin virament. Obligativitatea dată contravine art. 141, alin. (3) din Codul Muncii care prevede în mod expres interzicerea efectuării plății salariului în natură (adică în numerar). Propunem excluderea alin. (3) din art. 141.	Propunem expunerea primei fraze din alin. (2) după cum urmează: <i>„(2) Plata salariului angajaților prin contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată se efectuează în numerar sau prin virament. În cazul organizațiilor cu mai mult de 10 angajați în baza contractelor individuale de munca pe perioadă nedeterminată, cu sediul înregistrat într-un oraș sau municipiu și care nu dispun de subdiviziuni în localitățile rurale, plata salariului se efectuează prin virament la contul salariatului deschis la prestatorul de servicii de plată licențiat din Republica Moldova sau la contul persoanei împuternicite de acesta, în baza unei procuri autentificate, cu achitarea serviciilor de transfer și a comisioanelor aferente din contul angajatorului.</i> A se vedea comentariile de la art. 7 din Legea 845/1992.
Art. 13 alin. 12 Legea 105/2003	f) lansarea de către comerciant a unei invitații de a cumpăra produse la un preț cu discount, în scopul promovării produselor, pentru ca ulterior să refuze acordarea discount-ului în cazul în care consumatorul solicită achitarea cu cardul de plată sau cu alt instrument de plată; - după lit. w) se completează lit. x) cu următorul cuprins: x) refuzul aplicării discount-ului la achitarea prețului produsului de către consumator prin intermediul cardului de plată sau a altui instrument de plată, în cazul lansării unei invitații de a cumpăra produse cu aplicarea reducerilor.	Noțiunea corectă la "discount" este "reducere". Propunem substituirea noțiunii de "discount" cu "reducere". Totodată, menționăm că refuzul acordării reducerii trebuie să fie interzis în orice circumstanțe, nu numai la achitarea cu cardul, de aceea interdicția dată trebuie să fie prevăzută ca inclusiv, dar nu limitativ.
Art. 21 Legea 231/2010	Comerciantul este obligat, în cazul în care acordă facilități de preț cumpărătorilor/consumatorilor, să ofere reducerea de preț atât la achitarea în numerar, cât și cu utilizarea unui instrument de plată fără numerar.	Propunem substituirea sintagmei „acordă facilități de preț” cu sintagma „acordă reducere”.

<p>Art. 57, art. 293 Cod contravențional 218/2008</p>	<p>Aceste articole stabilesc sancțiunea de "privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe termen de la 3 luni la un an" pentru încălcările comise în domeniul achitărilor/încasărilor de către antreprenori.</p> <p>Stabilirea sancțiunii de suspendare a activității de antreprenor pot fi calificate disproporționale și excesive, astfel avem deja cazuri de condamnare a RM Moldova la CEDO pentru retragere dreptului de practicare a activității de antreprenor. Acțiunea de suspendare trebuie să fie foarte bine fundamentată cu argumente ce ar demonstra protecția reală a intereselor societății. Vezi art.15 al Legii cu privire la principiile de bază de reglementare a activității de întreprinzător care prevede: Activitatea autorităților administrației publice și/sau altor instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control în relațiile cu întreprinzătorii trebuie să fie proporțională asigurării intereselor societății și protecției drepturilor întreprinzătorilor. Autoritățile administrației publice și/sau alte instituții abilitate prin lege cu funcții de reglementare și de control nu vor întreprinde acțiuni în exces necesităților atingerii scopurilor societății.</p> <p>De altfel, încălcarea regulilor de efectuare a plăților nu pot aduce prejudicii societății per ansamblu care ar putea demonstra suspendarea dreptului de activitate.</p>	<p>Propunem excluderea sancțiunii de "privare de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe termen de la 3 luni la un an" ca fiind contrara principiului proporționalității în reglementarea activității de antreprenor și care nu oferă o protecție suficientă de activitate și previzibilitate. A se lăsa doar sancțiunea pecuniară.</p>
<p>Art. 293, al 4 Cod contravențional 218/2008</p>	<p>(4) <i>Încasarea plăților în numerar și/sau fracționarea plăților cu scopul eludării plafonului de 10 000 de lei per tranzacție stabilit prin Legea nr.845/1992 cu privire la antreprenoriat și întreprinderi</i></p> <p>a) <i>Încasarea plăților în numerar peste plafonul de 10 000 de lei per tranzacție stabilit prin Legea nr. 845/1992 privire la antreprenoriat și întreprinderi se sancționează, cu amendă de la 90 la 120 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 90 la 300 de unități</i></p>	<p>Consideram că sancțiunile propuse pentru încălcarea normelor de utilizare a numerarului sunt exagerat de mari, nu sunt argumentate și corelate cu prejudiciile ce pot derula din încălcarea neintenționată a regulilor privind plățile în numerar.</p> <p>Propunem excluderea prevederilor ce sancționează încasarea numerarului și fracționarea facturilor conform explicațiilor date la art. 6, 10 ale Legii 845/1992.</p>

	<p>convenționale aplicată persoanei juridice</p> <p>b) Fraționarea plăților cu scopul eludării plafonului de 10 000 de lei per tranzacție stabilit prin Legea nr. 845/1992 cu privire la antreprenariat și întreprinderi se sancționează cu amendă de la 120 la 150 de unități convenționale aplicată persoanei cu funcție de răspundere, cu amendă de la 270 la 330 de unități convenționale aplicată persoanei juridice.</p>		
<p>Art. 297, al 4 Cod contravențional 218/2008</p>	<p>(4) Neexecutarea de către personalul împuternicit al Serviciului Fiscal de Stat a atribuțiilor de verificare a faptului asigurării posibilității de achitare a plăților prin intermediul instrumentelor de plată de către agenții economici se sancționează cu amendă de la 20 la 30 de unități convenționale cu sau fără privarea de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 la 6 luni.</p> <p>Nu este clar cum această normă ar putea fi aplicată în practică și anume: să verifice faptul asigurării posibilității de achitare a plăților prin intermediul instrumentelor de plată? Ce se întâmplă dacă verifică? Legea nu prevede scutire de pedeapsă a antreprenorului dacă acesta nu a avut posibilitatea de achitare prin intermediul instrumentelor de plată.</p>	<p>A se introduce la art. 293 ca circumstanță atenuantă la sancționarea antreprenorului în cazul în care a antreprenorul nu a avut posibilitatea de achitare prin intermediul instrumentelor de plată.</p>	
<p>Art. 29 din Legea salarizării nr.847/2002</p>		<p>Propunem expunerea primei fraze din alin. (2) după cum urmează:</p> <p>„(2) Plata salariului se efectuează în numerar sau prin virament. În cazul organizațiilor cu mai mult de 10 angajați prin contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată, cu sediul înregistrat într-un oraș sau municipiu și care nu dispun de subdiviziuni în localitățile rurale, plata salariului angajaților prin contract individual de muncă pe perioadă nedeterminată se efectuează prin virament la contul salariatului deschis la prestatorul de servicii de plată licențiat din Republica Moldova sau la contul persoanei împuternicite de acesta, în baza unei procuri autentificate, cu achitarea serviciilor de transfer și a comisioanelor aferente din contul angajatorului. (...),”</p>	

<p>Art. 96 al Codului Fiscal</p>	<p>Referitor la reducerea cotei TVA cu 2 puncte procentuale în cazul plăților prin instrumente de plata considerăm că ar putea fi implementată doar după o analiză temeinică din punct de vedere a aplicării în practică a următoarelor aspecte tehnice: adaptarea sistemelor de încasări (instrumentelor de plată) cu posibilitatea selectării cotei reduse, cât și modul de eliberare a Facturilor fiscale pentru aceste livrări (cu plata în avans, plata parțială, plata după emiterea FF).</p>	
--------------------------------------	---	--